

Ärendenr
2024-000301

Riktlinjer för modersmålsundervisning

Beslutad av: Barn- och utbildningsnämnden 2024-05-21 §46
Gäller för: Barn & Utbildning
Gäller från och med: 2024-08-01
Tidpunkt för aktualisering: 2026-01
Dokumentägare: Skolchef

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
1.1 Syfte och aktuella bestämmelser.....	3
1.2 Elevens rättigheter	3
1.2.1 Nationella minoriteter.....	4
1.2.2 Elever som är adopterade	4
1.3 Huvudmannens skyldigheter	4
1.3.1 Garanterad undervisningstid.....	5
1.3.2 Skolskjuts	5
1.3.3 Tillsyn för elever med plats i fritidshem	5
2. Ansökan, undervisning och avanmälan	6
2.1 Beslut.....	6
2.2 Närvaroplikt.....	6
2.3 Undervisningstid	6
2.4 Bedömning och betygsättning	6
2.5 Avanmälan.....	6

1. Inledning

1.1 Syfte och aktuella bestämmelser

För elever med annat modersmål än svenska ger modersmålsundervisning eleven möjlighet att läsa sitt modersmål som ett ämne i skolan.

Modersmålet har stor betydelse för barns språk, identitets-, personlighets- och tankeutveckling. Modersmålsundervisning ger eleven möjlighet att utveckla kunskaper i och om sitt språk. Ett välutvecklat modersmål ger bra förutsättningar att lära sig svenska, andra språk och andra ämnen.

Bestämmelser om modersmålsundervisning finns i:

- Skollagen (2010:800)
- Skolförordningen (2011:185)
- Gymnasieförordningen (2010:2039).

Dessa riktlinjer gäller för elever i grundskola, anpassad grundskola samt för elever på introduktionsprogrammen (IM) i Tibro kommun.

Elever i förskola, förskoleklass och fritidshem har inte rätt till modersmålsundervisning. Dock ska förskolan, förskoleklassen och fritidshemmet medverka till att barn och elever med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål.

1.2 Elevens rättigheter

Elever i grundskola och anpassad grundskola ska erbjudas undervisning i sitt modersmål om:

- minst en vårdnadshavare har ett annat modersmål än svenska
- språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet
- eleven har grundläggande kunskaper i språket.

I skollagen specificeras att rektor beslutar om en elevs modersmålsundervisning. I Tibro kommun ansvarar skolenhetens rektor för bedömningen om en elev uppfyller kraven för rätt till modersmålsundervisning. Beslut kring organisationen av modersmålsundervisningen är delegerade från rektorerna på kommunens samtliga enheter till biträdande rektor med ansvar för studiehandledning och modersmålsundervisning.

En elev som får modersmålsundervisning får fortsätta delta i undervisningen även om språket skulle sluta att vara dagligt umgängesspråk för eleven.

Modersmålsundervisning får inte omfatta mer än ett språk för en elev. Undantaget är en romsk elev som kommer från utlandet som får ges modersmålsundervisning i två språk, om det finns särskilda skäl.

Kriterierna ovan gäller även för IM, med undantaget att elever på IM ska ha *goda* kunskaper i språket för att ha rätt till modersmålsundervisning. En elev på IM har rätt att läsa modersmålsundervisning även om eleven inte har läst språket tidigare inom någon annan skolform.

1.2.1 Nationella minoriteter

Elever som tillhör någon av de nationella minoriteterna har starkare rätt till modersmålsundervisning. För elever i grundskola och anpassad grundskola finns inga krav på att språket ska vara elevens dagliga umgängesspråk eller att eleven ska ha några kunskaper i språket. Elever på IM måste däremot ha goda kunskaper i minoritetsspråket. De nationella minoritetsspråken är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.

1.2.2 Elever som är adopterade

Huvudmannen ska också erbjuda modersmålsundervisning till elever som är adopterade och har ett annat modersmål än svenska. Det gäller även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk hemma. Eleven måste dock ha grundläggande kunskaper i språket (*goda* kunskaper gäller för IM).

1.3 Huvudmannens skyldigheter

Huvudmannen är skyldig att anordna modersmålsundervisning i grundskola, anpassad grundskola och på IM om:

- det finns minst fem elever som har rätt till undervisning i det språket
- dessa elever vill få undervisning i språket
- det finns en lämplig lärare.

Det är biträdande rektor med ansvar för studiehandledning och modersmålsundervisning som avgör om en lärare är lämplig att undervisa i modersmål.

För elever som tillhör någon av de nationella minoriteterna räcker det med att *en* elev vill få undervisning i språket och att det finns en lämplig lärare.

Huvudmannen är skyldig att erbjuda modersmålsundervisning i sju år under elevens skoltid om undervisningen anordnas utanför den garanterade undervisningstiden. Detta gäller dock inte om eleven har ett särskilt behov av att få modersmålsundervisning. I dessa fall är huvudmannen skyldig att erbjuda modersmålsundervisning under hela elevens grundskoletid. Begränsningen gäller inte heller nationella minoritetsspråk eller de nordiska språken.

I Tibro kommun erbjuds modersmålsundervisning till alla elever från åk 1–9 samt på IM, förutsatt att kriterierna för modersmål uppfylls.

För elev på IM gäller inte begränsningen att huvudmannen är skyldig att erbjuda modersmålsundervisning i sju läsår under elevens skoltid om undervisningen:

1. ersätter undervisning i andra språk än svenska, svenska som andraspråk och engelska,
2. anordnas som individuellt val, eller
3. anordnas med ett nationellt minoritetsspråk eller ett nordiskt språk som modersmål.

1.3.1 Garanterad undervisningstid

Till skillnad från andra ämnen är ämnet modersmål inte reglerat i timplanerna för grundskolan eller anpassad grundskola. Det innebär att ämnet inte har någon minsta garanterad undervisningstid och att undervisningstiden i ämnet kan variera från en huvudman till en annan.

Modersmålsundervisningen i Tibro kommun anordnas utanför den garanterade undervisningstiden, d.v.s. efter ordinarie skoltid.

1.3.2 Skolskjuts

Huvudmannen är skyldig att erbjuda elever som läser modersmål skolskjuts mellan den plats där undervisningen bedrivs och en plats i anslutning till elevens hem. Detta gäller om undervisningen sker i början eller slutet av skoldagen samt om eleven uppfyller kraven för skolskjuts gällande avstånd till undervisningslokalen.

1.3.3 Tillsyn för elever med plats i fritidshem

Rektor har tillsynsansvar för elever som ska till fritidshemmet efter modersmålsundervisningen.

2. Ansökan, undervisning och avanmälan

Ansökan görs av vårdnadshavare till elever i förskoleklass i mitten av mars. Om elevens ansökan beviljas gäller platsen under åk 1–9.

Ansökan för elever som läser på introduktionsprogrammen görs av eleven själv vid terminsstart, eller när en elev börjar på IM.

Vid avslag sparas ansökan och vårdnadshavare kontaktas om det tillkommer ansökningar som gör att det finns tillräckligt med elevunderlag för att starta upp en grupp i modersmålsundervisning.

För ansökningar som kommer in under läsåret sker inskrivningar löpande.

2.1 Beslut

I Tibro kommun ansvarar skolenhetens rektor för bedömningen om en elev uppfyller kraven för rätt till modersmålsundervisning. Beslut kring organisationen av modersmålsundervisningen är delegerade från rektorerna på kommunens samtliga enheter till biträdande rektor med ansvar för studiehandledning och modersmålsundervisning.

2.2 Närvaroplikt

Elever som har beviljats modersmål har närvaroplikt.

2.3 Undervisningstid

I Tibro kommun erbjuds modersmålsundervisning 50–60 min minuter/vecka för åk 1–9.

Undervisningen bedrivs åldersblandat, i åk 1–3, 4–6 och åk 7–9 inklusive IM. Det innebär att eleven kan få läsa modersmålsundervisning på en annan skola än den egna.

2.4 Bedömning och betygsättning

Bedömning och betygsättning sker på samma sätt som i övriga ämnen. De kunskaper och förmågor som en elev visar bedöms i förhållande till kriterier för bedömning eller betygsriterier i respektive kursplan eller ämnesplan. I grundskolan och motsvarande obligatoriska skolformer finns separata kursplaner för modersmålsundervisning i de nationella minoritetsspråken.

2.5 Avanmälan

Om elev inte längre önskar delta i modersmålsundervisning ska eleven göra en avanmälan.